

فولنگ عامیانہ مردم دہستان دشیگاک زرنہ استان کرمان

گرد آورنده: حسن راحمی

www.ketab.ir

سرشناسه	: راحمی، حسن، ۱۳۵۶ -، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	: فرهنگ عامیانه مردم دهستان دشت خاک زرند کرمان/ گردآورنده حسن راحمی.
مشخصات نشر	: زرند: حسن راحمی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۰ ص.: مصور(رنگی).
شابک	: 978-600-0445-85-0
نوعت فهرست	: فیا
نویسی	
موضوع	: فرهنگ عامه -- ایران -- دشت خاک
موضوع	: دشت خاک -- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
رده بندی کتب	: ۱۳۹۵ / د۵، ۲ / GRT۹۰
رده بندی دیوبی	: ۲۹۸/۰۹۵۵۷۳۵
شماره کتابشناسی	: ۴۱۸۷۳۳۷
ملی	

فرهنگ عامیانه مردم دهستان دشت خاک زرند استان کرمان

مؤلف: حسن راحمی

ناشر: مؤلف

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۹۵

لیتوگرافی و چاپ و صحافی: فرهنگ کرمان ۳۳۳۸۶۲۴۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۴۵۸۵-۰

حق چاپ محفوظ است.

فهرست

۹.....	دیباچه
۱۱.....	فصل اول موقعیت جغرافیایی
۱۵.....	استان کرمان
۱۶.....	موقعیت جغرافیایی شهرستان زرند
۱۸.....	دهستان دشتخاک
۱۸.....	جغرافیای انسانی دهستان :
۱۸.....	رجه تسمیه :
۱۹.....	فرهنگ مردم دشت خاک :
۱۹.....	تاریخچه دهستان دشتخاک:
۲۰.....	مهمترین ارتفاعات منطقه
۲۰.....	شرایط آب وهوایی منطقه
۲۰.....	منابع آب زیر زمینی:
۲۱.....	اقتصاد روستا:
۲۱.....	کشاورزی و معادن در روستا
۲۲.....	مناطق دیدنی و زیارتی دهستان
۲۳.....	جشن زعفران در دهستان دشتخاک
۲۴.....	تاثیرات برگزاری جشنواره زعفران در دشتخاک
۲۵.....	فصل دوم موقعیت تاریخی دهستان
۳۱.....	فصل سوم بافت دهستان
۳۳.....	ساختمان های مسکونی در گذشته
۳۳.....	دالان ودرب منازل
۳۴.....	فضای داخلی منازل
۳۶.....	فضای خارجی منازل
۳۷.....	غذاهای سنتی در دهستان
۳۹.....	فصل چهارم فرهنگ عامیانه

- آداب و رسوم..... ۴۱
- الف- آداب و رسوم مربوط به تولد و زایمان ۴۲
- الف- «آل» ۴۲
- ب- «شیشه» ۴۳
- ج- «چال» ۴۴
- د- کوتاه کردن ناخن نوزاد..... ۴۵
- آداب و رسوم قدیمی در دهستان دشتخاک در درمان نازایی ۴۶
- عادت فراموش شدن ۴۸
- ب- آداب و رسوم مربوط به مراسم ازدواج..... ۴۸
- مرحله اول- ناف ۴۹
- مرحله دوم- بیون (مراسم گاری) ۵۰
- مرحله ی سوم: بیاهل مهر ۵۰
- مرحله چهارم- خرید سون حارسن ۵۱
- مرحله پنجم- مراسم چادر ۵۲
- مرحله ششم- جهاز برون ۵۳
- مرحله هفتم- مراسم حنابندان: ۵۴
- مرحله هشتم- آرایش عروس ۵۵
- مرحله نهم- عقدکنان ۵۵
- مرحله دهم- عروس کشون ۵۷
- مرحله یازدهم- سومون ۵۸
- ریختن آرد سن توسط نوعروس ۵۸
- ج- آداب و رسوم مربوط به مرگ و میر ۶۰
- برگزاری مراسم چهارمون ۶۲
- د- آداب و رسوم مربوط به اعیاد مذهبی و جشن ها ۶۴
- عید نوروز: ۶۵

رقص های قدیمی در دهستان دشتخاک در ایام نوروز	۶۶
عید قربان و آداب و رسوم گذشته در این عید	۶۸
ذ— آداب و رسوم مربوط به کشت و برز	۷۰
۱- سنت هنگام کاشت	۷۱
۲- سنت پس از برداشت	۷۳
تالو منتالو	۷۵
آداب و رسوم مربوط به ماه محرم و عزاداری در دهستان	۷۷
راسم شام غریبان در دهستان دشتخاک:	۸۳
غذای مخصوص این ایام در منطقه	۸۳
پوشاک مردم دهستان در ماه محرم:	۸۴
نمادهای این ایام:	۸۴
دلایل منسوخ شدن رقص در این ایام و بعضی از سنتها و آداب و رسوم	۸۵
فصل پنجم ادبیات شفاهی	۸۷
بعضی از اعتقادات مردم دهستان	۸۹
ضرب المثل های متداول	۹۰
اشعار و دوبیتی های محلی	۹۴
چیستان	۱۰۲
نمونه هایی از دعا های خیر و نفرین ها در گذشته	۱۰۳
فصل ششم نتیجه گیری	۱۰۵
ضمائم	۱۰۹
گیاهان دارویی	۱۱۱
منابع	۱۱۵
تصاویر	۱۱۷

دیباچه

کرمان در گذرگاه زمان، نه فقط از عمری به درازای تاریخ برخوردار است، بلکه در کنار این کمیت، از نظر کیفیت نیز گفتنی های بسیار دارد. علیرغم مسایل و مصائبی که بر این دیار گذشته، معذالک این سرزمین به همت مردمی پرتلاش و سازنده، از سختی ها نردبانی ساخته و تا چشمه خورشید صعود کرده است، آن طور که تا هر کجا در کجای تاریخ پیش می رویم، چهره ی کرمان را روشن و پرفروغ می بینیم به ویژه در زمینه فرهنگی، سازندگی، اقتصادی و تولید و تجارت، یکی همان مقوله هایی که موجب شد تا این سرزمین «سازمان» و «کارمان» یعنی خطه ی مردمانی پرکار، سازنده و غیور لقب گیرد. (ملازاده، ۱۳۹۰، ص ۹)

فرهنگ هر جامعه هویت و مرجعیت آن جامعه را تشکیل می دهد و پیشینه هر قوم به منزله شناسنامه فرهنگی اوست لذا در این تحقیق برآن شدیم تا گوشه هایی از فرهنگ و آداب و رسوم گذشته دهستان دشت خاک را بیان کنیم.

این آداب و رسوم با وجود اینکه واضح مشخصی ندارند و زمان زایش آنها مشخص نیست ولی روند گسترش و تعمیم آن را در جامعه مورد مطالعه قابل بررسی است تا با مطالعه ساختار و کاربدهای سنت های مثبت و کارآمد و تقویت پاره ای از آنها گامی در مدیریت مطلوب تر جامعه در راستای بهره بری مطلوب و توسعه پایدار برداشت.

اکثر آداب رسوم در دهستان دشتخاک بیانی از همت والا و سادگی و خلوص و کرامت مردم این دهستان دارد و این فرهنگ گرانقدر و ارزشمند اگر برای حفظ و پاسداری از آن همتی به کار نرود چه بسا دیر یا زود در لابه‌لای چرخ‌های زندگی مدرن و سایر پدیده‌های سرگرم‌کننده دنیای امروز از بین می‌رود.

با توجه به اینکه مدت هشت سال در این دهستان مشغول به کار بوده و در آن منطقه سکونت دارم با اهالی این دهستان ارتباط نزدیکی داشته‌ام و تا حدودی از آداب و رسوم گذشته و اشعار محلی و قیام و ضرب‌المثل‌ها آن‌ها چیزهایی شنیده‌ام و به جمع‌آوری فرهنگ این منطقه علاقه‌مند شدم. این بود که موضوع تحقیق خود را به آموزشگاه فرهنگ عامیانه این دهستان انتخاب نمودم و در تهیه این مجرای اهالی دهستان به ویژه سالخوردگان کمک بسیار زیادی به من نمود.

در ابتدا چون این کار را می‌توان اولین نگارش در فرهنگ این منطقه بر شمرد و با توجه به اینکه در گذشته اتفاق افتاده است با کمبود منابع و اسناد لازم مواجه شدم اما با علاقه‌ای که داشتم با استفاده از روش میدانی و ابزار مصاحبه در محل تحقیق اطلاعاتی جمع‌آوری کردم و سپس از طریق مصاحبه و اسناد و کتابهای تاریخی تجزیه و تحلیل نموده و به صورت بخش‌های مختلفی در این کتاب بیان نمودم. و سرانجام در پایان این کتاب به این نتیجه رسیدم که فرهنگ عامیانه و آداب و رسوم این دهستان با گذشت زمان و گسترش وسایل ارتباط جمعی و مرگ و فراموشی پیران دهستان در معرض فراموشی قرار گرفته است. لذا بر آن شدم تا آن‌ها را ثبت و ضبط نمایم.